

Tragovi i obzori: arhitektonska baština Bjelovara

Znanstveno-stručni skup
Bjelovar, 30. rujna 2025.

Zavod za znanstvenoistraživački
i umjetnički rad HAZU u Bjelovaru

Zagreb – Bjelovar, 2025.

Tragovi i obzori: arhitektonska baština Bjelovara
Znanstveno-stručni skup

Bjelovar, 30. rujna 2025.

Impresum

Organizator:

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU u Bjelovaru

Suorganizatori:

Grad Bjelovar, Bjelovarsko-bilogorska županija,

Državni arhiv u Bjelovaru,

Gradski muzej Bjelovar i

Narodna knjižnica „Petar Preradović”, Bjelovar

Nakladnik:

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

10 000 Zagreb, Trg Nikole Zrinskog 11

Za nakladnika:

akademik Dario Vretenar, glavni tajnik

Urednice:

Vjeruška Štivić i

mr. sc. Zorka Renić

Glavna i odgovorna urednica:

akademkinja Jasna Čapo

Lektura i korektura:

Ivana Peulja

Grafičko oblikovanje:

Krešimir Ivanček

ISBN 978-953-347-633-9 (e-izdanje)

Tragovi i obzori: arhitektonska baština Bjelovara

Znanstveno-stručni skup

Bjelovar, 30. rujna 2025.

Zavod za znanstvenoistraživački
i umjetnički rad HAZU u Bjelovaru

Zagreb – Bjelovar, 2025.

Uvodnik

PRED VAMA SU SAŽETCI znanstveno-stručnog skupa *Tragovi i obzori: arhitektonska baština Bjelovara*.

Znanstveno-stručni skup, pa tako i sažetci okupljeni u ovoj knjižici, pokrivaju širok spektar tema – od srednjovjekovnih utvrda koje svjedoče o simbolici moći i društvenih identiteta, preko arhitekture i urbanizma kao dijela turističke ponude pa sve do suvremenih urbanističkih vizija razvoja grada budućnosti.

U tom se okviru posebno ističu konkretni primjeri bjelovarskih građevina i prostora koji su obilježili identitet grada. Tako se istražuje zgrada Hrvatskog sokola – simbol jačanja nacionalne svijesti i društvenog zajedništva početkom 20. stoljeća, potom bivša sinagoga (danas Dom kulture), jedno od najvrjednijih arhitektonskih ostvarenja Bjelovara čiji se izvorni izgled danas može rekonstruirati 3D tehnologijom.

Osim arhitekture, na skupu se propituje i uloga prostora u književnosti – primjerice, u prozi Gorana Tribusona, gdje Bjelovar i njegove ulice, kuće, kafići i kulturne institucije postaju ključni elementi oblikovanja osobnog i kolektivnog identiteta. Rad pokazuje kako se grad reflektira u umjetnosti, ali i kako umjetnost doprinosi stvaranju „narativnog plana grada”.

Bjelovar se sagledava i kroz prizmu vojnog grada, čije je urbano tkivo oblikovano kao strateško i obrambeno središte Vojne krajine. Takva povijest, u kojoj je arhitektura ujedno bila i alat vojne funkcije, ostavila je snažan pečat u prostoru i identitetu grada.

Posebnu važnost u očuvanju i valorizaciji baštine imaju Gradski muzej Bjelovar, Narodna knjižnica „Petar Preradović“, Bjelovar i Državni arhiv u Bjelovaru koji kroz projekt *Kulturni četverokut* čuvaju i populariziraju bogatu kulturnu ostavštinu grada. Publikacija *Prve bjelovarske zgrade* primjer je kako institucije zajednički rade na očuvanju identiteta grada i njegovoj prezentaciji široj javnosti, osobito mlađim generacijama.

Zajednička nit svih radova jest spoznaja da arhitektura i urbanizam nisu tek fizički okvir života, već aktivni čimbenici u oblikovanju društva, identiteta i kolektivnog pamćenja. Stoga rado-vi ne nude samo pregled istraživanja, nego i platformu za dijalog između baštine i suvremenosti, između prošlih iskustava i budućih vizija razvoja.

Urednice

PROGRAM

- ◆ **dr. sc. Tatjana Tkalčec:** Srednjovjekovne utvrde bjelovarskog kraja: simboli društvenog identiteta, vlasti i moći
- ◆ **prof. dr. sc. Alexander Buczynski:** Izgradnja Bjelovara 1755. – 1765.
- ◆ **dr. sc. Jasenka Kranjčević:** Arhitektura i urbanizam Bjelovara kroz turističku ponudu
- ◆ **Ana Drveni:** 3D rekonstrukcija kao interpretativna praksa: slučaj bjelovarske sinagoge
- ◆ **Helena Marušić Lazić:** Zgrada Hrvatskog sokola u Bjelovaru: priča o povijesnoj i kulturnoj baštini
- ◆ **Marijana Dragičević:** Narativna arhitektura kod Gorana Tribusona
- ◆ **Vjeruška Štivić, Ivana Blažeković:** Predstavljanje publikacije *Prve bjelovarske zgrade: informativni vodič*
- ◆ **dr. sc. Alen Žunić:** Bjelovar 2050. – urbana vizija razvoja grada budućnosti

Srednjovjekovne utvrde bjelovarskog kraja: simboli društvenog identiteta, vlasti i moći

Sažetak

TIJEKOM RAZVIJENOG I KASNOG SREDNJEG VIJEKA bjelovarski se kraj nalazio unutar velike Križevačke županije koja se prostirala na istočnom dijelu Kraljevine Slavonije (Regnum Sclavoniae). Karakterizira ga velika koncentracija utvrda tipa gradišta koje su i danas prepoznatljive u krajoliku po svom specifičnom obliku. Sastoje se od središnjeg povišenog prostora okruženog jednim ili više obrambenih opkopa i zemljanih bedema. Podizane su na glavicama i padinama brda i gorja ili u nizinama, najčešće uz vodene tokove koji se iskorištavaju za punjenje opkopa vodom, kao dodatni element obrane. Osim jednodijelnih, poznata su i dvojna ili višedijelna gradišta koja unutar opkopa i bedema uz glavno uzvišenje sa središnjim upravnim i rezidencijalnim zgradama (uglavnom drvenim, ali ponekad i zidanim), sadrže i drugo uzvišenje ili više njih, s gospodarskim zgradama i stražarnicama. Obrambene elemente sačinjavaju i drvene palisade čiji su tragovi danas očuvani tek u arheološkim slojevima. Arheološka istraživanja ukazuju na njihovo datiranje u razdoblje 13. – 16. stoljeća. Iako se u očuvanim pisanim

izvorima najčešće izrijeком ne spominju, možemo ih povezati s nižim i srednjim plemstvom razvijenog i kasnog srednjeg vijeka. Ova fortificirana sjedišta plemićkih obitelji i vlastelinskih posjeda predstavljaju i simbolička središta moći lokalnoga plemstva, a uklopljena su i u širu obrambenu mrežu srednjovjekovne Slavonije. Arheološki nalazi iz istraživanih gradišta ukazuju na aspekte svakodnevnog života u utvrdi kao i na društveni status, financijsku moć te političke i trgovačke veze lokalnog plemstva. Utvrde su, kao simboli vlasti, kontrole i legitimne moći feudalaca nad određenim područjem, utjecale i na oblikovanje društvenog identiteta te osjećaja pripadnosti vladajućoj eliti. Cilj je predavanja ponuditi interpretaciju bjelovarskih utvrda kao dinamičnih društvenih konstrukata koji su igrali važnu ulogu u oblikovanju obrambenog, političkog i simboličkog pejzaža srednjovjekovne Slavonije.

O autorici

Tatjana Tkalčec znanstvena je savjetnica Instituta za arheologiju. Kao naslovna docentica dugi niz godina predavala je kolegije iz srednjovjekovne arheologije na diplomskom i doktorskom studiju Arheologije Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Bavi se istraživanjem materijalne kulture i identiteta srednjovjekovnih naselja, utvrda, crkava i groblja, a specijalizirala se za obrambene sustave i fortifikacije srednjovjekovne Slavonije. Vodila je brojne projekte arheoloških istraživanja srednjovjekovnih utvrda, burgova i gradišta te ostalih vrsta arheoloških nalazišta. Autorica je i suautorica dvije znanstvene monografije, 46 znanstvenih te oko 160 stručnih i ostalih radova. Aktivna je članica povjerenstava raznih znanstvenih i strukovnih ustanova i skupina, članica uredništva više znanstvenih časopisa te devet uredničkih knjiga. Bila je pokretačica i glavna urednica znanstvenog časopisa „Cris”, autorica i suautorica

više muzejskih izložbi, dobitnica nekoliko priznanja za znanstveni i stručni rad. Svoja istraživanja predstavila je izlaganjima i posterima na 40-ak znanstvenih skupova u Hrvatskoj i inozemstvu.

dr. sc. Tatjana Tkalčec

Institut za arheologiju

Jurjevska ulica 15, Zagreb

tatjana.tkalcec@iarh.hr

prof. dr. sc. Alexander Buczynski

Izgradnja Bjelovara 1755. — 1765.

Sažetak

KANONIK BALTAZAR ADAM KRČELIĆ zabilježio je u svom poznatom ljetopisu *Annuae sive historia* za 1755. godinu da general Beck nakon povratka iz Beča „u mjestu zvanom Bjelovar, podigne uz silan trud jadnih ljudi stanove za pripadnike štaba i tvrđavu, gdje su imali stanovati i pijaristi. Do kraja ove godine sagrađeno je više kuća, tako da su se malo kasnije viši oficiri mogli preseliti iz Križevaca; građenje se nastavlja.” Da se poznatom hrvatskom povjesničaru i teologu potkrala greška u pogledu navedene godine proizlazi iz njegove bilješke za 1763. godinu kada, komentirajući nove zapovjednike u hrvatskim generalatima, navodi da se Bjelovar „počeo graditi godine 1756.” Osnutak Bjelovara kao stožernog mjesta u toj godini jasno potvrđuje arhivska građa u Hrvatskom državnom arhivu u kojoj se navodi da je tada kupljena zemlja da bi se osiguralo gradilište i da je Dvorska komora izdala dozvolu za nabavku građevinskog materijala. Iako priča o Bjelovaru kao glavnom gradu Varaždinskog generalata počinje „od nule” 1756. godine, dakle u ne tako davnoj prošlosti, usprkos dosta opsežnoj arhivskoj građi, ipak još uvijek postoje brojna otvorena pitanja koja se tiču njegove izgradnje i početnog razvoja kao upravnog središta tijekom prvih deset godina postojanja. Na primjer: kojim je intenzitetom ostva-

reno premještanje časničkog kadra iz Križevaca i Koprivnice, kako su se prezivali prvi stanovnici Bjelovara? Jedno od ključnih pitanja je kada je grad konkretno počeo funkcionirati kao stožerno mjesto obiju pukovnija i generalkomande? U ovom će izlaganju biti predstavljeni najnoviji rezultati znanstvenih istraživanja provedenih u bečkom Ratnom arhivu u svezi s time.

O autoru

Prof. dr. sc. **Alexander Buczynski** je znanstveni savjetnik u trajnom izboru na Hrvatskom institutu za povijest u Zagrebu gdje je zaposlen od 1991. Studij povijesti završio je 1988. na Sveučilištu Utrechtu u Nizozemskoj, a doktorirao je 1993. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Između 1996. i 2019. vodio je četiri istraživačka projekta, a dosad je objavio tri knjige te tridesetak znanstvenih radova u domaćim i inozemnim časopisima i zbornicima. Najopsežniji dio njegovih znanstvenih istraživanja obuhvaća političke, društvene, gospodarske i kulturne aspekte vojno-krajiške povijesti i odraz bečkog apsolutizma u Hrvatskoj Kraljevini tijekom 18. i 19. stoljeća. Od 1997. redovito sudjeluje u nastavi na Fakultetu hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. Godine 2007. bio je gostujući znanstvenik na Institutu za napredne humanističke studije (IASH) Sveučilišta Edinburgha u Škotskoj, a 2010. godine Fulbrightov stipendist na njujorškom Sveučilištu Binghamton (SUNY) u SAD-u. Predstojnik je institutskog Odjela za ranonovovjekovnu povijest, te suradnik na institutskom-projektu „Vlast to smo mi”.

prof. dr. sc. Alexander Buczynski

Hrvatski institut za povijest

Opatička 10, Zagreb

alexander.buczynski@gmail.com

Arhitektura i urbanizam Bjelovara kroz turističku ponudu

Sažetak

Iako je središte Bjelovara najviše prepoznato kroz arhitekturu i urbanizam vojnoga grada, isti se relativno malo istražuje kroz povijest turizma, turističku arhitekturu i turističku ponudu. Suvremeni turizam, koji u Europi dobiva zamah u 19. stoljeću, odražava se i na Bjelovar i njegovu okolicu kroz izgradnju hotela, pansiona i drugih zgrada, ali i kroz reguliranje ugostiteljstva i osnivanje Društva za poljepšavanje grada Bjelovara 1894. Cilj rada je istražiti turističku arhitekturu Bjelovara kroz turističku ponudu te kako se ista koristi u turističkoj promociji grada kroz različita vremenska razdoblja suvremenog turizma i pridonosi li prepoznatljivosti i identitetu grada. Glavni dio istraživanja odnosi se na povijest bjelovarskog turizma, izgradnju turističke arhitekture (zgrade različitih namjena – smještajne, sportsko-rekreativne, vjerske, javne zelene površine, zgrade za kulturu i dr.) u kontekstu kulturno-turističkog potencijala, ali i stilskih karakteristika kao i vizije razvoja. Istraživanje se temelji na proučavanju muzejske, arhivske i knjižnične građe uvidom u arhitektonske projekte turističke arhitekture, sta-

rih turističkih vodiča, prospekata, časopisa, razglednica te obilaska terena. U radu se zaključuje kako urbanizam i arhitektura čine okosnicu turističke ponude jer imaju specifične vrijednosti i predstavljaju odraz povijesne i društveno-ekonomske slojevitosti.

O autorici

Izv. prof. dr. sc. **Jasenka Kranjčević**, dipl. ing. arh. znanstvena je savjetnica u Institutu za turizam. Njezin glavni znanstveni interes su: povijest arhitekture i turizma, povijest planiranja naselja, prostorna distribucija turizma, ruralno planiranje i dr. Objavila je brojne radove u domaćim i stranim časopisima, sudjelovala je na brojnim konferencijama s radovima. Autorica je više autorskih knjiga, zatim poglavlja u više znanstvenih knjiga inozemnih izdavača. Koautorica je ili autorica izložbi o arhitektonskoj baštini u Hrvatskoj, Češkoj i Sloveniji. Voditeljica je znanstvenog projekta „Aktiviranje kulturne baštine u turizmu Hrvatske” (EU Next generation, NPOO). Vanjski je nastavnik na Građevinskom i arhitektonskom fakultetu u Osijeku.

izv. prof. dr. sc. **Jasenka Kranjčević**, dipl. ing. arh.
Institut za turizam
Vrhovec 5, Zagreb
jasenka.kranjcevic@iztg.hr

Ana Drveni

3D rekonstrukcija kao interpretativna praksa: slučaj bjelovarske sinagoge

Sažetak

BJELOVARSKA SINAGOGA, izgrađena početkom XX. stoljeća, jedno je od najvažnijih i najuspješnijih arhitektonskih ostvarenja u gradu Bjelovaru. Osim što je bila duhovno središte lokalne židovske općine, sinagoga je predstavljala i izniman primjer sinteze arhitektonске ambicije i identitetskog izraza unutar skromnog, ali sve urbaniziranijeg prostora Bjelovara. Nakon Drugog svjetskog rata tragična sudbina židovske zajednice dovela je do gubitka njezine osnovne funkcije, a time i nestajanja sakralnog karaktera prostora. Zgrada je prvo prenamijenjena u društveni dom, a kasnije u kazalište, čime je došlo do znatnih izmjena u unutrašnjoj prostornoj strukturi, kao i gubitka brojnih izvornih arhitektonskih elemenata. Ono što ovaj objekt čini izuzetnim u kontekstu arhivske i istraživačke baštine jest činjenica da su sačuvani izvorni arhitektonski nacrti, ali i dokumentacija kasnijih pregradnji, što omogućuje preciznu analizu transformacija koje je zgrada pretrpjela. Na temelju tih nacрта kao i jedine sačuvane fotografije interijera, a za potrebe rada i izlaganja, izrađena je digitalna 3D rekonstrukcija koja po-

Zgrada Hrvatskog sokola u Bjelovaru: priča o povijesnoj i kulturnoj baštini

kušava što vjernije vizualizirati izvorni izgled sinagoge. Stoga je 3D rekonstrukcija poslužila kao istraživački i interpretativni alat za razumijevanje izgubljenih elemenata: galerija, svetišta, dekorativnih detalja i ukupne prostorne dinamike. Time postaje moguće ne samo razumjeti izvorni izgled prostora, nego i njegovu funkcionalnu i simboličku slojevitost. Rekonstrukcija, osim kao temelj za evaluaciju pretpostavljenih arhitektonskih rješenja, služi i kao vrijedan alat edukacije. Približavajući široj javnosti izgubljenu arhitekturu omogućuje valorizaciju i reinterpretaciju arhitektonske baštine u suvremenom okviru, odnosno čuva kontinuitet prostorne memorije unatoč promjeni funkcije i forme građevine.

O autorici

Ana Drveni studij povijesti umjetnosti i kroatistike završila je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Dobitnica je Posebne rektorove nagrade za projekt Multidisciplinarna istraživanja dvorca Brezovica. Viša je kustosica i voditeljica Kulturno-povijesnog odjela Gradskog muzeja Bjelovar. Bavi se istraživanjem arhitekture, urbanizma i povijesti grada Bjelovara te umjetnika vezanih za Bjelovar. Autorica je i suradnica na više izložbi i stručnih radova.

Ana Drveni

Gradski muzej Bjelovar
Trg Eugena Kvaternika 1, Bjelovar
ana.drveni@gmail.com

Sažetak

ZGRADA HRVATSKOG SOKOLA U BJELOVARU jedno je od najvrjednijih svjedočanstava povijesne i kulturne baštine grada. Podignuta početkom 20. stoljeća, bila je i ostala središte društvenog i kulturnog života. Izgradnjom je postala simbol jačanja nacionalne svijesti i promicanja tjelesne kulture i zajedništva. Historicističko-secesijskim obilježjima zgrada povezuje Bjelovar s tadašnjim europskim arhitektonskim strujanjima te u isto vrijeme uspijeva očuvati svoju autentičnost i specifičnu namjenu.

Građevine nastale u razdoblju s drukčijim društvenim vrijednostima i načinom života danas se prepoznaju kao važni čimbenici kulturne baštine jer istodobno svjedoče o povijesnom razvoju i pridonose oblikovanju budućeg zajedničkog identiteta. Zgrada Hrvatskog sokola nije samo spomenik prošlosti, već i važan dio kolektivnog pamćenja grada. Kroz obnovu i zaštitu baštine čuva se povijesni kontinuitet, a budućim se generacijama ostavlja materijalni dokaz društvenog i kulturnog razvoja.

Narativna arhitektura kod Gorana Tribusona

U tom kontekstu turizam može imati dopunsku ulogu. Pažljivo uključivanje zgrade i njezine povijesne uloge u kulturno-turističku ponudu doprinosi njezinoj vidljivosti i vrednovanju, a bez gubitka autentičnosti. Kroz interpretacijske sadržaje, promociju, kulturna događanja i edukativne programe baština se može približiti posjetiteljima dok se primarno poštuje njezina povijesna i kulturna vrijednost.

Na taj način zgrada Hrvatskog sokola postaje primjer kako se očuvanjem i odgovornim upravljanjem kulturna baština može ne samo zaštititi, nego i pretvoriti u živu priču koja gradi identitet zajednice i pridonosi njezinoj promociji.

O autorici

Helena Marušić Lazić rođena je 26. svibnja 1992. godine u Bjelovaru gdje je završila gimnazijsko obrazovanje. Godine 2016. diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu te postala magistar edukacije povijesti. Pripravništvo odraduje u Državnom arhivu u Bjelovaru i sudjeluje u izložbi „Tragedija Velikog rata”. Položenim stručnim ispitom za arhivista – specijalista za starije arhivsko gradivo, započinje raditi u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji na poslovima arhivista i arhivara. Godine 2024. zapošljava se u Državnom arhivu u Bjelovaru. Iste godine u suradnji sa Zorkom Renić i Tatjanom Kreštan izdala je rad „Slikar Josip Hohnjec”. Posljednji projekt joj je samostalna izložba o Domu Hrvatskog sokola u Bjelovaru.

Helena Marušić Lazić

Državni arhiv u Bjelovaru
Trg Eugena Kvaternika 6, Bjelovar
marusic.lazic@dabj.hr

Sažetak

RAD ANALIZIRA ULOGU ARHITEKTURE I URBANOG PROSTORA u autobiografskoj prozi Gorana Tribusona, s posebnim naglaskom na grad Bjelovar kao ključni prostorni i simbolički okvir autorova stvaralaštva. Polazeći od pretpostavke da prostor nije neutralna pozadina radnje, već aktivni sudionik naracije i oblikovanja identiteta, istražuje se kako stambena, javna i institucionalna arhitektura, od obiteljskih kuća i gradskih ulica, preko kafića i kina, do školskih zgrada i kulturnih institucija, funkcionira kao nositelj značenja, utjelovljenje društvenih odnosa i marker povijesnih promjena. Posebna se pozornost posvećuje simbolici arhitektonskih prostora u kontekstu klasne pripadnosti, kolektivnog i osobnog sjećanja, nostalgije te raspadanja vrijednosnih sustava u prijelomnim društveno-povijesnim trenucima. Kroz teorijske okvire rad razmatra kako arhitektonski elementi strukturiraju pripovjedni prostor, funkcioniraju kao mjesta pamćenja, otpora i identifikacije te pridonose stvaranju svojevrsnog „narativnog plana grada” u kojem se privatne priče i urbani krajolik neprestano prepleću.

O autorici

Marijana Dragičević (Bjelovar, 1989.) trenutno je ravnateljica Gradskog muzeja Bjelovar. S Muzejom je povezana još od 2014., kada se uključila u rad kao studentica, a od 2016. zaposlenica je ustanove u kojoj je prošla put od pripravnice, kustosice i više kustosice do ravnateljice (od 2023.). Autorica je niza izložbi i stručnih radova iz područja arheologije, muzeologije i povijesti te slikovnice. Magistrirala je arheologiju i povijest na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Trenutno je doktorandica na Filozofskom fakultetu, gdje istražuje autobiografiju, mikropovijest i prostor u prozi Gorana Tribusona.

Marijana Dragičević

Gradski muzej Bjelovar

Trg Eugena Kvaternika 1, Bjelovar

mdragicevic.gmb@gmail.com

Vjeruška Štivić i Ivana Blažeković

Predstavljanje publikacije *Prve bjelovarske zgrade:* informativni vodič

Sažetak

ARHITEKTURA NIJE SAMO PITANJE LJEPOTE STILA I FUNKCIONALNOSTI, već je i snažan izraz kulturnog identiteta. Izgrađeno okruženje ima ključnu ulogu u oblikovanju društava te očuvanju i prenošenju kulturne baštine budućim generacijama. Povijesne građevine čine važan dio arhitektonske baštine jer u sebi nose društveni i kulturni identitet zajednice. One predstavljaju vidljive tragove prošlosti, svjedočeći o vrijednostima, dostignućima i nasljeđu. Povijesne zgrade grada Bjelovara mijenjale su svoju funkciju kroz vrijeme, služeći kao prostor za stanovanje, društvena okupljanja ili održavanje kulturnih i vjerskih događanja. Namjera autorica informativnog vodiča *Prve bjelovarske zgrade* bila je upoznati prije svega nove generacije Bjelovarčana s najstarijim građevinama koje su građene u novoosnovanom gradu Bjelovaru kao vojnom i civilnom središtu tadašnje Bjelovarsko-križevačke županije od kraja 18. do kraja 19. stoljeća. Vodič donosi kratak uvid u povijest grada Bjelovara kroz priče i značaj zgrada uvrštenih u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. Vodič je nastao u okviru projekta Kulturni

četverokut kojeg provode tri baštinske ustanove grada Bjelovara: Državni arhiv u Bjelovaru, Narodna knjižnica „Petar Preradović” i Gradski muzej Bjelovar.

O autoricama

Ivana Blažeković, viša knjižničarka, zaposlena je na Dječjem odjelu Narodne knjižnice „Petar Preradović”, Bjelovar. Uz rad s djecom i mladima, njezina profesionalna područja interesa obuhvaćaju i proučavanje kulturne baštine grada Bjelovara te promicanje Knjižnice kao turističke i kulturne destinacije. Aktivno sudjeluje u organizaciji, osmišljavanju i promicanju raznih knjižničnih programa i projekata. Suraduje s lokalnom zajednicom u organizaciji izložbi, književnih susreta i moderiranju kulturnih manifestacija. Dio je koordinacijskog odbora u projektu *Kulturni četverokut – baštinske ustanove grada Bjelovara*. Redovito sudjeluje na domaćim i međunarodnim stručnim skupovima. Autorica je i suautorica više stručnih radova te brojnih kraćih stručnih priloga i crtica iz rada Knjižnice. Sudjeluje na domaćim i međunarodnim stručnim skupovima koji pridonose njezinu profesionalnom razvoju i usavršavanju.

Vjeruška Štivić, viša knjižničarka i ravnateljica Narodne knjižnice „Petar Preradović”, Bjelovar s tridesetogodišnjim iskustvom rada na području dječjeg knjižničarstva i petogodišnjim radom u upravljanju Knjižnicom te organizacijom njezinog cjelokupnog djelovanja. Područja profesionalnog interesa su joj njegovanje kulture čitanja kod svih korisničkih skupina knjižnice i promicanje kvalitete domaće i svjetske književnosti, promicanje Knjižnice kao kulturne i turističke točke u Bjelovaru, očuvanje kulturno-baštinskog identiteta Knjižnice, rad na vidljivosti Knjižnice u zajednici, jačanje veze knjižnica – korisnik, rad na strateškim dokumentima i razvijanje organizacijske kulture Knjižnice. Sudjeluje s izlaganji-

ma na brojnim domaćim i međunarodnim stručnim skupovima i raznim istraživanjima te je autorica više radova koja su objavljena u stručnim glasilima.

Ivana Blažeković

Narodna knjižnica „Petar Preradović”
Trg Eugena Kvaternika 11, Bjelovar
ivana.blazekovic@knjiznica-bjelovar.hr

Vjeruška Štivić

Narodna knjižnica „Petar Preradović”
Trg Eugena Kvaternika 11, Bjelovar
vjeruska.stivic@knjiznica-bjelovar.hr

dr. sc. Alen Žunić

Bjelovar 2050. — urbana vizija razvoja grada budućnosti

Sažetak

BJELOVAR SE UBRZANO RAZVIJA, nove investicije omogućavaju turističke, sportske, tehnološke i edukativne komplekse, planiraju se stadioni, inkubatori i kupališta. Izlaganjem će se predstaviti nova urbanističko-arhitektonska studija koncipirana kao okvir koji objedinjuje dosadašnje gradske ambiciozne ideje te ih dodatno usmjerava i povezuje s nadolazećim potrebama, željama i mogućnostima izgradnje i planiranja Bjelovara do 2050. godine. Osim cjelovitog rješenja na razini grada studijom su detaljnije obrađene tri ključne razvojne zone kao pilot modeli – prostor silosa uz gradski centar, Bjelovarski vrt na krajnjem sjeveru i nekadašnji kompleks Bjelovarske industrije mesa (BIM) na jugu. Osim naglaska na prenamjenu postojećeg, gdje je to moguće, u svakom od obuhvata pri projektiranju je naglašena uloga prirode, a uzeti su u obzir i svi postulati Novog europskog Bauhausa koji proklamira rješenja s atributima: *beautiful* (estetska razina arhitekture i urbanizma), *sustainable* (održive tehnologije) i *inclusive* (fleksibilni programi, multifunkcionalnost, aktivacija za zajednicu, okupljalište mladih i starijih generacija...).

Studija je razvijana kroz varijantna rješenja i brojne skice, planirana je etapno, a Grad Bjelovar može ju koristiti kao platformu za buduće odluke o prostornim intervencijama, za usmjeravanje razvoja, kako cjeline tako i pojedinih zona, te pri odabiru redoslijeda koraka ulaganja i gradnje. Studija je slika poželjne budućnosti Bjelovara, ne da bi ju predvidjela, već da bi ju usmjerila. Vizija je kompas, a ne karta, kreće „danas” kako bi se na vrijeme ostvarilo „sutra”. Izlaganjem će se prezentirati smjer kretanja urbaniteta Bjelovara, a točan pravac će se vremenom doradivati, prilagođavati i korigirati, ovisno o preferencijama građana i investicijskim mogućnostima.

O autoru

Izv. prof. dr. sc. **Alen Žunić**, univ. mag. ing. arch., MDesS, rođen je u Zagrebu (1989.) gdje je završio V. gimnaziju i diplomirao na Arhitektonskom fakultetu 2013. (s najvišom ocjenom *summa cum laude*). Magistrirao je 2015. na *Harvard University GSD* (Graduate School of Design) s dijelom programa na MIT-u, a 2016. doktorirao je na AF-u u Zagrebu. Tijekom 2017./18. na postdoktorskom je usavršavanju na *ETH_gta, Zürich*, tijekom 2019. radi kao Associate Research Fellow na *Columbia University NY*. Afirmirao se istraživačkim, teorijskim i kritičkim djelovanjem u domeni suvremenog urbanizma i arhitekture, objavivši brojne znanstvene, popularizacijske i stručne radove (preko 400 upisa u bazi CROSBİ). Publicirao je 16 autorskih i uredničkih knjiga. Izvanredni je profesor na AF-u u Zagrebu. Gostujuća pozvana predavanja održao je na filozofskim i arhitektonskim fakultetima u Zürichu, New Yorku, Ljubljani, Beogradu, Sarajevu, Podgorici, Mostaru i Osijeku.

Osnivač je i voditelj inovativnog *Albatross – Architecture + Research Officea*, a selektirane radove izlagao je na Zagrebačkim

salonima i više puta na Godišnjoj izložbi ostvarenja UHA-e, Salonu arhitekture u Novom Sadu, Beogradu i dr. Dobitnik je brojnih nagrada na javnim arhitektonskim i urbanističkim natjecajima u zemlji i inozemstvu. Za stručno, znanstveno i teorijsko-publicističko djelovanje dobio je više nagrada i priznanja: dvije međunarodne Nagrade „Ranko Radović” (2016., 2018.), godišnju Nagradu „Radovan Ivančević” (2019.), Nagradu Grada Zagreba (2019.), Nagradu „Vera Johanidesi” za najboljeg mladog znanstvenika u području tehničkih znanosti u RH (2019.), Nagradu HAZU (2022.), a za umjetničko djelovanje Godišnju nagradu Društva sveučilišnih nastavnika mladim znanstvenicima i umjetnicima (2024.) i priznanje Salona arhitekture u Novom Sadu (2020.).

izv. prof. dr. sc. Alen Žunić

Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Kačićeva 26, 10000 Zagreb

azunic@arhitekt.hr

